

VPRAŠALNIK ZA KANDIDATA ZA KOMISARJA**Olivér VÁRHELYI****Zdravje ljudi in dobrobit živali****1. Splošna usposobljenost, evropska zavezanost in osebna neodvisnost**

Kateri vidiki vaših osebnih kvalifikacij in izkušenj so še posebej pomembni za prevzem komisarske funkcije in promocijo splošnega evropskega interesa, zlasti na področju, za katero bi bili odgovorni? Kako boste prispevali k izvajanju političnih usmeritev Komisije? Kako nameravate uresničevati načelo enakosti spolov in v vse politike svojega resorja vključiti vidik spola? Kako boste poskrbeli za vključevanje mladih?

Kako lahko Parlamentu jamčite svojo neodvisnost in kaj boste storili, da vaše pretekle, sedanje in prihodnje dejavnosti ne bodo zbujale dvoma o opravljanju vaših nalog v Komisiji?

Kateri vidiki vaših osebnih kvalifikacij in izkušenj so še posebej pomembni za prevzem komisarske funkcije in promocijo splošnega evropskega interesa, zlasti na področju, za katero bi bili odgovorni?

Vso poklicno pot sem se zavzemal za krepitev Evropske unije, denimo s prizadevanji za poglobitev njenega notranjega povezovanja, pa tudi s spodbujanjem odnosov z neposrednim sosedstvom EU in podpiranjem držav kandidatk/potencialnih držav kandidatk na njihovi poti v EU.

Preden sem se leta 2019 kot komisar za sosedstvo in širitev pridružil Evropski komisiji, sem si vso poklicno pot kot javni uslužbenec prizadeval za spodbujanje evropskega povezovanja. V tem obdobju sem se temeljito seznanil s postopki odločanja EU in različnimi sektorskimi politikami EU, vključno z zdravstveno politiko in pravili o dobrobiti živali, ter pridobil poglobljeno znanje o tem.

Svoje znanje in spretnosti pri zagovarjanju splošnega interesa Evropske unije sem dokazal tudi kot vodja enote pri Evropski komisiji, v kateri se je v okviru drugega okrepljenega sodelovanja v EU oblikoval evropski patent z enotnim učinkom. V tem obdobju sem bil odgovoren za razvoj in varstvo pravic intelektualne lastnine v različnih sektorjih, tudi v farmacevtskem, krepitev konkurenčne prednosti EU in zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev v primerjavi z našimi mednarodnimi partnerji.

Na svoji poklicni poti v madžarski javni upravi – bodisi kot vodja pravne službe madžarske misije za EU bodisi kot namestnik stalnega predstavnika na stalnem predstavništvu Madžarske pri EU – sem imel mnogokrat priložnost sodelovati pri politično, ekonomsko in finančno občutljivih zadevah, povezanih z zdravjem in živilskim sektorjem, med drugim pri splošni farmacevtski zakonodaji in njenem pregledu leta 2003, uredbi o medicinskih pripomočkih, direktivi o tobačnih izdelkih ali direktivi o možnosti držav članic, da omejijo ali prepovejo gojenje gensko spremenjenih organizmov (GSO) na svojem ozemlju.

Potem ko sem se leta 2019 pridružil Evropski komisiji, sem imel čast delati za EU kot evropski komisar za sosedstvo in širitev. V tem času sem si dejavno prizadeval za odziv EU na številne nepredvidene izzive, ki so preoblikovali geopolitično okolje v Evropi in po svetu. Pomemben del mojega dela je bil zagotoviti podporo Zahodnemu Balkanu in sosedstvu EU po pandemiji COVID-19. Zato smo obstoječo pomoč hitro prerazporedili za najnujnejše, med drugim za dobavo cepiv, zdravil in zaščitne opreme. Večjo pozornost smo namenili tudi razvoju odpornejših zdravstvenih sistemov in uskladitvi zadevne zakonodaje s pravili EU. V regijah iz mojega resorja smo v tem kritičnem času mobilizirali več kot 8,1 milijarde EUR.

Evropska komisija je na primer februarja 2022 za Ukrajino zagotovila nepovratna sredstva v višini 120 milijonov EUR kot proračunsko podporo za pomoč vladi pri krepitvi civilne krizne pripravljenosti in upravljanja na centralni in lokalni ravni. S tem je pripomogla k nadaljnjemu zagotavljanju osnovnih storitev, vključno z zdravstveno pomočjo najranljivejšim državljanom. Poleg tega je Komisija zagotovila 12 milijonov EUR za povezane ukrepe v

podporo oblikovanju in izvajanju reforme otroškega varstva ter za krepitev dostopa do varstva otrok, ki temelji na razumevanju travme. Partnerstvo s programom Združenih narodov za razvoj smo razširili s programom EU4Recovery (35 milijonov EUR), katerega poudarek je na zagotavljanju kakovostnih javnih storitev, vključno z zdravstvenim varstvom v najbolj izpostavljenih in okoliških skupnostih. Naložbe za izboljšanje ukrajinskega javnozdravstvenega sistema so vključene v instrument za Ukrajino, s katerim se bo Ukrajini v prihodnjih letih še naprej zagotavljala podpora.

Prepričan sem, da je EU veliko močnejša, če so njene sosede močnejše. Zato sem ob nastopu mandata kot član kolegija sprejel ukrepe v podporo socialno-ekonomskemu razvoju držav, ki jih je vključeval moj resor. In sicer smo začeli izvajati gospodarske in naložbene načrte za Zahodni Balkan, vzhodno sosedstvo in južno sosedstvo. S ponosom lahko povem, da pri uresničevanju cilja 77 milijard EUR za mobilizirane naložbe do leta 2027 ob koncu mojega mandata s 54,68 milijarde EUR, kar je več kot 70 % cilja za leto 2027, prehitavamo časovni načrt. To je že dobra napoved za cilj iz političnih usmeritev novoizvoljene predsednice, da bi postala Komisija v obdobju 2024–2029 komisija naložb. Poleg tega smo zdravstveno varstvo v okviru teh programov vključili kot ključni razvojni sektor v vseh treh regijah, s čimer se je delež podpore za ukrepe, povezane z zdravstvom, s 579 milijonov EUR v zadnjih treh letih prejšnjega večletnega finančnega okvira (2018–2020) povečal na več kot 696 milijonov EUR (2021–2023), kar pomeni 17-odstotno povečanje. Financiranje je zajemalo številne ukrepe, od podpore za dostop do centrov primarnega zdravstvenega varstva in imunizacijo ranljivega prebivalstva v državah, kot je Libanon, do omogočanja bolj odzivnega zdravstvenega sistema na Zahodnem Balkanu, kjer je bilo mogoče prvič zagotoviti podporo EU za zdravstveno infrastrukturo na osnovni in srednji ravni, kot je na primer nova pediatrična bolnišnica v Beogradu, ki je vodilna in visokokakovostna ustanova na Zahodnem Balkanu. Borili smo se tudi proti večrazsežnostni revščini na zapostavljenih podeželskih območjih Egipta ter okrepili proizvodne zmogljivosti in dostop do zdravil, vključno s cepivi, in drugih zdravstvenih tehnologij. Podprli smo tudi kakovost zdravstvenega varstva in dostop do njega za begunce v Turčiji ter zagotovili takojšnjo popotresno podporo za zdravstveno in izobraževalno infrastrukturo.

Kako boste prispevali k izvajanju političnih usmeritev Komisije?

V celoti podpiram vizijo novoizvoljene predsednice v političnih usmeritvah: vizijo za močnejšo Evropo, ki zagotavlja trajnostno blaginjo in konkurenčnost, varuje ljudi in kakovost življenja, ščiti demokracijo in zagotavlja socialno pravičnost.

Če bom postal komisar za zdravje ljudi in dobrobit živali, bom storil vse potrebno za dokončanje evropske zdravstvene unije, spodbujanje odpornosti, varnosti, kakovosti in vzdržnosti zdravstvenih sistemov za varovanje zdravja naših državljanov pred zdravstvenimi grožnjami ter spodbujanje preventivnega zdravstva in zdravega načina življenja.

Povezava med ljudmi, živalmi, rastlinami in okoljem bo vodilo pri mojem delu v okviru pristopa „eno zdravje“.

Osredotočil se bom na to, da bo EU postala inovacijska gonilna sila, ki bo svojim državljanom zagotavljala inovativna in cenovno dostopna zdravila in zdravljenje ter ohranjala naše visoke standarde za varnost hrane in dobrobit živali. Poskrbel bom, da se bodo na vseh področjih pristojnosti, ki mi bodo dodeljena, ustrezno izvajale politične usmeritve novoizvoljene predsednice.

Nedavni napadi z izsiljevalskim programjem na bolnišnice in zdravstvene sisteme so nesprejemljivi. Sodeloval bom z deležniki na področju digitalnega zdravja, da bi opredelili načine za odkrivanje in preprečevanje kibernetičnih groženj ter odzivanje nanje. V sodelovanju z izvršnim podpredsednikom oziroma izvršno podpredsednico za tehnološko suverenost, varnost in demokracijo bomo v prvih 100 dneh mandata pripravili evropski načrt za kibernetično varnost bolnišnic in izvajalcev zdravstvenih storitev.

Dobro se zavedam, da je treba povečati našo konkurenčnost na podlagi našega edinstvenega socialno-ekonomskega modela. Osredotočiti se moramo na ključne strateške sektorje, v katerih lahko Evropa ustvari konkurenčno prednost, kot so biotehnologija (in delo v zvezi z novim evropskim aktom o biotehnologiji) in zdravstveni podatki, med drugim z izvajanjem evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora. Prizadeval si bom za dokončanje farmacevtske reforme s podporo zakonodajalcema pri doseganju pravega ravnovesja med prepotrebni spodbujanjem inovacij ter dostopnostjo, razpoložljivostjo in cenovno dostopnostjo zdravil, ki jih naši državljani pričakujejo. Pospešil bom izvajanje sedanjega okvira za medicinske pripomočke in ocenil potrebo po morebitnih zakonodajnih spremembah.

Z aktom o kritičnih zdravilih bom obravnaval endemična tveganja pomanjkanja kritičnih zdravil in medicinskih pripomočkov ter zmanjšal odvisnost. Na podlagi izkušenj med pandemijo COVID-19 bom še okrepil našo strukturo zdravstvene varnosti in zagotovil, da bo Evropa pripravljena na prihodnje zdravstvene grožnje in se bo lahko dobro odzivala nanje.

Kot mi je v poslanici naročila novoizvoljena predsednica Ursula von der Leyen, si bom še bolj prizadeval na področju preventivnega zdravstva, da se zagotovi celovit pristop k spodbujanju zdravja in preprečevanju bolezni v vseh življenjskih obdobjih. Vlaganje v učinkovito preprečevanje lahko ponudi prava orodja za soočanje s takimi izzivi, zmanjšanje bremena nenalezljivih bolezni, podpiranje zdrave dolgoživosti in razbremenitev zdravstvenih sistemov.

Kot del prizadevanj na področju preventivnega zdravstva in kot je napovedala novoizvoljena predsednica, bom predlagal revizijo direktive o tobačnih izdelkih, ko bo tekoče ocenjevanje zaključeno. Glavni poudarek revizije direktive bi moral biti na uporabi novih tobačnih izdelkov.

V agendi Komisije je tudi duševno zdravje, pri čemer je bilo leta 2023 predstavljenih 20 vodilnih pobud. Te pobude bom še naprej izvajal z državami članicami in deležniki. Posebno pozornost bom namenil duševnemu zdravju otrok in mladostnikov. Sodeloval bom z izvršnim podpredsednikom oziroma izvršno podpredsednico za tehnološko suverenost, varnost in demokracijo ter drugimi člani kolegija pri preiskavi o učinkih družbenih medijev na dobro počutje otrok in mladih.

Po najboljših močeh si bom prizadeval za obvladovanje ogromnih tveganj antimikrobične odpornosti, pri čemer bom gradil na našem sodelovanju z državami članicami in ga še naprej razvijal, da bi s pristopom „eno zdravje“ dosegli ciljev za leto 2030.

Naši standardi na področju varnosti hrane in dobrobiti živali so najvišji na svetu. Še naprej bom postopoma posodabljal našo zakonodajo na podlagi najnovejših znanstvenih dognanj, pri čemer se bodo uravnovežile trajnost ter etična in gospodarska realnost, obenem pa se zaščitili konkurenčnost naših kmetov in pričakovanja državljanov. Sodeloval bom z državami članicami, da bi zagotovili enake konkurenčne pogoje na notranjem trgu in na mednarodni ravni v skladu s trgovinskimi pravili.

Nenazadnje bom poskrbel, da v mojih politikah nihče ne bo zapostavljen, kar bo ustvarilo pogoje za resnično vključujoče sisteme zdravja ljudi in dobrobiti živali, ki bodo pravično izpolnjevali potrebe ljudi in živali.

Kako nameravate uresničevati načelo enakosti spolov in v vse politike svojega resorja vključiti vidik spola?

Enakost med ženskami in moškimi je temeljna vrednota EU, ki je zapisana v njenih pogodbah. V sedanjem mandatu sem bil trdno zavezan krepitvi enakosti spolov ter opolnomočenju žensk in deklet v sosedstvu in regijah širitve v skladu s strategijo za enakost spolov in akcijskim načrtom EU za enakost spolov III. Zlasti sem si prizadeval, da bi vsa finančna pomoč v okviru mojega resorja – v vseh sektorjih – vključevala vidik spola in podpirala enakost spolov.

Priložnost za nadaljnje delo pod vodstvom prve predsednice Evropske komisije bi s ponosom izkoristil za nadaljnje vključevanje načela enakosti spolov in vključevanja vidika spola v področje zdravja ljudi in dobrobiti živali.

Poleg tega sem si močno prizadeval za večjo enakost spolov v Evropski komisiji, tudi v službah, ki so bile v moji pristojnosti, čemur sem se zavezal tudi v svojem prejšnjem pisnem odgovoru Evropskemu parlamentu leta 2019, in pri tem dosegel oprijemljive rezultate: 1. decembra 2019 je delež žensk na višjih vodstvenih položajih v Generalnem direktoratu za sosedstvo in širitvena pogajanja (GD NEAR) znašal 33 %, na srednjih vodstvenih položajih pa 39 %, kar je bilo oboje pod povprečjem Evropske komisije. Do leta 2024 se je stanje bistveno izboljšalo, in sicer se je delež žensk na višjih vodstvenih položajih povzpел na 56 %, na srednjih vodstvenih položajih pa na 54 %, kar je nad povprečjem Evropske komisije.

Na podlagi teh izkušenj nameravam tudi v prihodnje spodbujati enakost spolov v skladu s političnimi usmeritvami Evropske komisije za obdobje 2024–2029.

Kako boste poskrbeli za vključevanje mladih?

V zadnjih petih letih sem zagotovil, da je postalo podpiranje mladih v njihovih podvigih medsektorski element naših odnosov s partnerskimi državami in pomoči tem državam.

V okviru evropskega leta mladih 2022 smo sodelovali pri razvoju in izvajanju prvega okvira politike za strateško partnerstvo z mladimi po svetu z naslovom Akcijski načrt za mlade v zunanjem delovanju EU za obdobje 2022–2027. Na podlagi tega smo okrepili pobudo Mladi glasovi Sredozemlja, s katero se podpira sodelovanje med mladimi na obeh straneh Sredozemlja na področju javnih zadev ter lokalnih in regionalnih preobrazbenih pobud; program Erasmus+, s katerim se podpira krepitev zmogljivosti na področju mladih na Zahodnem Balkanu in v južnem Sredozemlju; program EU4Youth, s katerim se spodbujajo udeležba mladih in njihova vodilna vloga pri oblikovanju politik v vzhodnem partnerstvu, zlasti v Ukrajini, ter mreža mladih evropskih ambasadorjev na Zahodnem Balkanu in v vzhodnem partnerstvu ter ambasadorji dobre volje v južnem sosedstvu.

Kar zadeva zdravje, duševno zdravje in dobro počutje mladih, smo se dogovorili, da bomo izboljšali zdravstvene sisteme (odprava neenakosti in napredek v smeri splošnega zdravstvenega varstva) ter podprli celovite, varne, vključujoče ter otrokom in mladim prijazne zdravstvene storitve, vključno z duševnim zdravjem in digitalnimi zdravstvenimi storitvami, v naših partnerskih državah. Poleg številnih regionalnih dogodkov smo več kot 150 mladih iz treh regij gostili v Bruslju in tako obeležili evropsko leto mladih.

V mojem mandatu v obdobju 2021–2023 je bilo za ukrepe, povezane z mladimi, dodeljenih več kot 966 milijonov EUR, kar je več kot 60 % več kot v prejšnjih treh letih (594 milijonov EUR za obdobje 2018–2020). Ti ukrepi vključujejo na primer izboljšanje izobraževalne infrastrukture v Črni gori, opolnomočenje kosovske mladine s programom „učenje na podlagi izkušenj“, povečanje kakovostnega izobraževanja za ranljive otroke in mlade v Jordaniji in Libanonu ali podpiranje zelenih in digitalni dobi primernih šol v Tuniziji, podpiranje podjetništva mladih s programom Erasmus za mlade podjetnike ali mehanizmom EU4Youth za zaposlovanje in podjetništvo. Podprli smo tudi programe zaposlovanja mladih v Bosni in Hercegovini, v okviru programa EU4Schools pa smo že zaključili 57 izobraževalnih ustanov in izboljšali pogoje izobraževanja za približno 25 000 študentov, otrok in učiteljev v Albaniji po uničujočem potresu leta 2019. V Ukrajini podpiramo obnovo in sanacijo šolanja po vsej Ukrajini (100 milijonov EUR).

Poleg tega menim, da je pri oblikovanju naših politik izjemno pomembno, da se dejavno zanimamo za stališča mladih v EU in partnerskih državah ter jih upoštevamo. Moja vrata so bila mladim vedno odprta. Med mandatom sem imel priložnost srečanja s številnimi skupinami mladih in študentov iz regij širitve EU in sosednjih regij, na primer, ko so obiskali mladinske laboratorije, infrastrukturo IT, šole, bolnišnice itd., ali pa na obisku v Berlaymontu.

Če bom potrjen kot komisar za zdravje ljudi in dobrobit živali, bom ta pristop nadaljeval, da bom zagotovil, da bodo odločitve, ki jih bomo sprejeli, trajne in primerne za prihodnost. Za začetek bom v skladu s poslanico v prvih 100 dneh organiziral prvi letni dialog o mladinski politiki. Pozornost bom skladno s svojo poslanico namenil tudi vplivu družbenih medijev in prekomernega preživljanja časa pred zaslonom na ljudi, zlasti na mlade, ter njihovo dobro počutje in duševno zdravje. Menim, da je nadvse pomembno dati poudarek preventivi v okviru zdravstvene politike za mlade, saj je to dolgoročna naložba v njihovo prihodnost.

Kako lahko Evropskemu parlamentu jamčite svojo neodvisnost in kaj boste storili, da vaše pretekle, sedanje in prihodnje dejavnosti ne bodo zbujele dvoma o opravljanje vaših nalog v Komisiji?

Še naprej bom moral spoštovati najvišje etične standarde in obveznosti iz člena 17(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) ter členov 245 in 339 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), pa tudi kodeks ravnanja komisarjev.

Moja prijava interesov je izpolnjena in na voljo javnosti, ob vsaki morebitni spremembi pa jo bom posodobil. Prav tako se bom izogibal okoliščinam, zaradi katerih ne bi mogel delovati neodvisno in nepristransko, ter bom predsednico Komisije obveščal o vseh okoliščinah, ki bi lahko povzročile nasprotje interesov.

Izpolnjeval bom obveznosti glede preglednosti v zadevah, povezanih z oblikovanjem in izvajanjem politik EU, kot je določeno v kodeksu ravnanja, kar vključuje srečanja izključno s poklicnimi organizacijami/zastopniki interesov ali samozaposlenimi osebami, ki so vpisane v register za preglednost.

Tako kot v zadnjih petih letih bom še naprej objavljajl informacije o svojih potnih stroških s podrobnim opisom njihovega namena in cilja, in sicer s foto- ali videoposnetki in nastopi v medijih/družbenih medijih.

Ker podpiram neposredno preglednost in javni nadzor, bodo vsi moji sestanki še naprej ustrezno objavljeni v uradnem koledarju na spletišču Evropske komisije. Na moji uradni domači spletni strani bodo še naprej sproti objavljeni vsi moji javni nastopi in izjave.

Spoštoval bom najvišje etične obveznosti. To vključuje sprejemanje daril, gostoljubnosti, odlikovanj, nagrad in priznanj, pa tudi zunanje dejavnosti v času mandata in dejavnosti po izteku mandata. S finančnimi in drugimi sredstvi Komisije bom najskrbnejše ravnal.

2. Upravljanje resorja in sodelovanje z Evropskim parlamentom

Ali se lahko zavežete, da boste Parlament ustrezno obveščali o svojih dejavnostih in ukrepih svojih oddelkov? V kakšnem smislu se čutite odgovorni Evropskemu parlamentu?

Kaj ste pripravljeni izrecno obljubiti v zvezi s sodelovanjem in navzočnostjo v Parlamentu, tako na sejah odborov kot na plenarnem zasedanju, v zvezi s preglednostjo, sodelovanjem in dejansko nadaljnjo obravnavo stališč in zahtev Parlamenta glede zakonodajnih pobud? Ali ste v zvezi z načrtovanimi pobudami in tekočimi postopki pripravljeni Parlamentu pravočasno posredovati enakovredne informacije in dokumente kot Svetu?

Vloga in sodelovanje z Evropskim parlamentom in njegovimi odbori

Sodelovanje z Evropskim parlamentom je zame bistvenega pomena, kar se je tudi pokazalo v preteklih petih letih. Evropsko komisijo sem na plenarnem zasedanju zastopal skupno 43 krat. Kot komisar, pristojen za sosedstvo in širitev, sem se udeležil 31 sej, organiziranih na ravni odbora. To je vključevalo točke dnevnega reda, kot so formalni dialogi v zvezi s finančnimi instrumenti v okviru mojega resorja (7 o instrumentu za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje ter 6 o instrumentu za predpristopno pomoč). V zvezi s tem sem tudi menil, da je pomembno, da se vsi ključni predlogi in poročila (kot so štirje letni širitveni svežnji) nemudoma predstavijo Parlamentu, in sicer v ustreznem odboru (AFET) že na dan njihovega sprejetja. Z Evropskim parlamentom in njegovimi odbori sem sodeloval v vseh fazah postopka oblikovanja politik in političnega dialoga.

V prihodnje nameravam vzpostaviti zelo tesen delovni odnos, ki bo temeljil na medsebojnem zaupanju in konstruktivnem dialogu s poslanci Evropskega parlamenta na področju zdravja in dobrobiti živali. Trdno verjamem, da je to bistveno za zagotovitev zaupanja državljanov in nadzora nad našimi politikami in institucijami ter za pomoč v boju proti dezinformacijam.

Učinkovito medinstitucionalno sodelovanje je bistveno za delovanje institucionalnega sistema EU in za učinkovitost ter legitimnost sistema EU za sprejemanje odločitev. Temelji na nekaterih vodilnih načelih, ki jih vedno spoštujem in bom poskrbel, da bodo enako ravnale tudi službe v moji pristojnosti. Ta načela vključujejo odprtost, medsebojno zaupanje, učinkovitost in redno izmenjavo informacij. V političnih usmeritvah novoizvoljene predsednice se v celoti odražajo ta načela, poudarjena pa je tudi namera za okrepitev posebnega odnosa med Evropskim parlamentom in Komisijo. Če bom potrjen za komisarja, bom deloval v smeri tega cilja ter bom pri tem popolnoma spoštoval določbe okvirnega sporazuma iz leta 2010 in Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje iz leta 2016.

V skladu s političnimi usmeritvami se bom udeleževal srečanj v Evropskem parlamentu, kot so razprave na plenarnem zasedanju, seje odborov, tristranske razprave in dvostranska srečanja s poslanci Evropskega parlamenta. Skrbel bom, da bo Evropski parlament obveščen o vsem pomembnem razvoju dogodkov v moji pristojnosti ter se povsem zavedam pomena enake obravnave Parlamenta in Sveta pri dostopu do sestankov in zagotavljanju prispevkov ali drugih informacij.

Preglednost

V političnih usmeritvah novoizvoljene predsednice Ursule von der Leyen je poudarjeno, da bi morale naše institucije delovati odprto in neoporečno, kar zadeva vprašanja preglednosti, da se povrne zaupanje državljanov in državljanke v Unijo. To pomeni, da morajo biti državljani in državljanke seznanjeni s stališči, ki jih institucije, torej tudi Komisija, zastopajo v zakonodajnem postopku. Krepitev medinstitucionalnega sodelovanja s spodbujanjem legitimnosti in odgovornosti bo izboljšala učinkovitost in dobro upravljanje EU.

Zato sem popolnoma zavezan izvajanju obširnih določb o preglednosti in pretoku informacij iz Okvirnega sporazuma o odnosih med Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo ter medinstitucionalnih sporazumov o preglednosti in o boljši pripravi zakonodaje. Zlasti bom zagotovil spoštovanje teh določb v strukturiranih dialogih in v drugih stikih s parlamentarnimi odbori.

Prav tako bom dejavno prispeval k prizadevanjem Komisije za obveščanje državljanek in državljanov o njeni vlogi v institucionalni ureditvi EU. Poleg tega bodo v skladu z načeli boljše priprave zakonodaje predlogi politik s področja v moji pristojnosti temeljili na ustreznih posvetovanjih s strokovnjaki in javnostjo.

Nadaljnja obravnava stališč in zahtev Parlamenta glede zakonodajnih pobud

Novoizvoljena predsednica Ursula von der Leyen se je jasno zavezala, da bo Parlamentu dala večjo vlogo pri zakonodajnih pobudah in oblikovanju zakonodaje. Poudarila je, da se bo njena Komisija na resolucije Parlamenta, ki jih sprejme večina poslancev in poslank, v skladu z veljavnimi določbami Pogodbe odzvala z zakonodajnim aktom ob popolnem spoštovanju načel sorazmernosti, subsidiarnosti in boljše priprave zakonodaje.

V celoti se strinjam s tem ciljem in bom zagotovil, da bo Komisija ustrezno ukrepala na področjih v moji pristojnosti. V okviru zavezanosti poglobljenemu partnerstvu z Evropskim parlamentom bom tesno sodeloval s Parlamentom o resolucijah na podlagi člena 225 PDEU. Prepričan sem, da bo to izboljšalo dialog, spodbujalo zaupanje in občutek sodelovanja za doseg skupnega cilja.

Prav tako bom zagotovil, da se bo na vprašanja poslank in poslancev Evropskega parlamenta Komisiji, ki sodijo v mojo pristojnost, odgovorilo hitro in točno. Na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta in sejah odborov bom nastopil vedno, ko bom pozvan, da odgovorim na vprašanja ali se odzovem na določeno zadevo.

Zagotavljanje informacij in dokumentov

Popolnoma se zavedam, da je zagotavljanje informacij in dokumentov bistven vidik poglobljanja partnerstva med Evropskim parlamentom in Komisijo. Zato se zavežujem, da bom v celoti izvajal ustrezne določbe okvirnega sporazuma, ki sta ga sprejeli obe instituciji, in Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje. V skladu z Lizbonsko pogodbo sta Parlament in Svet kot zakonodajalca enakovredna in zagotovil bom, da se bo to upoštevalo pri izmenjavi informacij na področjih, ki spadajo pod mojo pristojnost.

Vprašanja Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane

3. Kako si boste prizadevali za krepitev odpornosti zdravstvenih sistemov in zagotavljanje dostopa do oskrbe in medicinskih izdelkov ter njihove cenovne dostopnosti v EU in kako boste spodbujali raziskave in konkurenčnost EU v farmacevtskem sektorju? Kljub prizadevanjem EU ostaja razdeljena glede dostopa do zdravstvenega varstva in razpoložljivosti zdravil, kar vpliva na kakovost življenja pacientov v EU, pa tudi na njihove možnosti za ozdravitev. Kako boste kot komisar za zdravje, tudi v sodelovanju z državami članicami EU, zmanjšali te neenakosti na področju zdravja, se borili proti pomanjkanju zdravil, obravnavali pomanjkanje zdravstvenih delavcev in zagotovili, da bodo vsi Evropejci deležni najboljšega zdravljenja, ne glede na to, kje v Uniji živijo? Ali vidite rešitev v reviziji direktive o čezmejni oskrbi? Kaj lahko v povezavi s tem že poveste o aktu o kritičnih zdravilih? Kako bo akt okrepil zmogljivost odzivanja na zdravstvene krize, zmanjšal odvisnost od tretjih držav pri uvozu kritičnih zdravil in sestavin ter obravnaval kritične potrebe na področju zdravstvenega varstva, hkrati pa izboljšal dostop in cenovno dostopnost? Kako boste zagotovili, da bo EU spodbujala raziskave in razvoj novih zdravil ali zdravljenj, predvsem za redke bolezni, ter povečala svojo konkurenčnost, inovacije in strateško avtonomijo, obenem pa pacientom omogočila dostop? Kje vidite povezavo z evropskim aktom o biotehnologiji? Kakšno vlogo ima v tem kontekstu EU4Health, predvsem ob upoštevanju nedavnega predlaganega zmanjšanja proračunskih sredstev?

Odpornost zdravstvenih sistemov v EU je zaradi vse več izzivov v zadnjih letih na preizkušnji. Pri tem se kaže, da je treba povečati zmogljivosti zdravstvenih sistemov za predvidevanje pretresov in strukturnih sprememb ter prilagajanje nanje. Če bodo zdravstveni sistemi manj ranljivi, bodo lahko še naprej zagotavljali visokokakovostno zdravstveno varstvo za državljane EU, poleg tega pa bodo državam članicam v pomoč pri zagotavljanju njegove vzdržnosti in obenem boljših zdravstvenih izidov. Zdravstvena politika je izoblikovala tudi precej močnejšo evropsko razsežnost. Evropski semester in priporočila za posamezne države ter delo OECD in Evropski observatorij za zdravstvene sisteme in politike v zvezi z zdravstvenim stanjem v EU so dragoceni viri v podporo temu delu. Če bom potrjen za komisarja, bom nadaljeval to delo za izboljšanje zdravstvenih sistemov v okviru pristojnosti EU.

Ker so naši zdravstveni sistemi odvisni od digitalne tehnologije, je ključni vidik odpornosti njihova kibernetska varnost: če bom potrjen, bo eden od mojih prvih ukrepov priprava akcijskega načrta za kibernetsko varnost bolnišnic in izvajalcev zdravstvenih storitev, določenega v političnih usmeritvah, pri čemer bom tesno sodeloval z izvršnim podpredsednikom oziroma izvršno podpredsednico za tehnološko suverenost, varnost in demokracijo.

Dostop do učinkovitih, visokokakovostnih in varnih zdravil je bistven za dobro delujoče zdravstvene sisteme. Potrebujemo regulativni okvir, ki bo ustrezal hitrim tehnološkim spremembam v zdravstvenem sektorju. To je cilj prenove farmacevtske zakonodaje EU, predlagane aprila 2023. S tem bomo vzpostavili regulativni okvir, ki bo sodoben, poenostavljen in dobra podlaga ter bo ustvarjal pogoje, v katerih bodo podjetja bolj naklonjena vlaganju v raziskave in razvoj inovativnih zdravil v EU, vključno s posebnimi spodbudami za zdravila za redke bolezni. Menim, da je ta reforma temelj za prihodnost. Če bom potrjen, bom sozakonodajalca po najboljših močeh podpiral pri njenem dokončanju.

Kot je že sam Evropski parlament opozoril, inovativna zdravila, odobrena v EU, ne pridejo dovolj hitro do pacientov in niso vsem enako dostopna. Pacienti v nekaterih zahodnih in večjih državah članicah imajo dostop do 90 % novoodobrenih zdravil, v nekaterih južnih in srednjeevropskih državah članicah ter manjših državah članicah pa do manj kot 20 %. Predlagana reforma pospešuje dostop do njih za paciente v vseh državah članicah ter spodbuja zgodnejši vstop generičnih in podobnih bioloških zdravil na trg. Poleg podpore dostopu do zdravil bi seveda, odvisno od izida pogajanj o farmacevtski reformi, preučil tudi nadaljnje nezakonodajne ukrepe, ki bi lahko dopolnjevali reformo. Še naprej bi podpiral prostovoljno sodelovanje med pristojnimi organi na področju stroškovne učinkovitosti in cenovne dostopnosti zdravil.

Poseben izziv je pomanjkanje zdravstvenih delavcev, ki smo mu priča v vseh državah članicah in vpliva na številne vidike tega poklica. V vsaj polovici držav članic se soočajo z neenakomerno porazdelitvijo zdravstvenih delavcev, zaradi katere ponekod prihaja do slabe zdravstvene pokritosti. Težava se bo le še zaostрила, saj se pričakuje povečanje povpraševanja po zdravstvenem varstvu. Če bom potrjen, bom tudi podpiral delo prihodnje izvršne podpredsednice oziroma izvršnega podpredsednika za ljudi, spretnosti in pripravljenost ter pomagal izboljšati skladen okvir za reševanje izzivov delovne sile na področju dolgotrajne oskrbe.

Pomanjkanje zdravil je prav tako dolgotrajna težava v EU, ki močno vpliva na kakovost življenja pacientov po vsej Evropi. Komisija je v skladu z resolucijo Evropskega parlamenta mandat Evropske agencije za zdravila razširila na usklajeno in sodelovalno upravljanje kritičnega pomanjkanja na ravni EU v času krize. Tudi farmacevtska reforma vključuje prepričljive regulativne ukrepe, ki so namenjeni preprečevanju in ublažitvi pomanjkanja ter okrepitvi dobavnih verig. Vzpostavljeni so dodatni nezakonodajni ukrepi, pri čemer je novo zaveznitvo za kritična zdravila dragocen forum za preučevanje napredka.

Če bom potrjen, si bom prizadeval za to, da se ukrepi, predlagani v farmacevtski reformi, dopolnijo s predlogom akta o kritičnih zdravilih. Akt bi omogočil usklajen pristop k reševanju težave hudega pomanjkanja kritičnih zdravil. Njegovi cilji bi bili povečati odpornost naših dobavnih verig in jih diverzificirati ter zmanjšati odvisnost od tretjih držav, kar zadeva kritična zdravila in njihove sestavine, hkrati pa pomagati, da zdravila ostanejo cenovno dostopna. Poskrbel bi, da bi bile v oceni učinka Komisije preučene vse potencialne možnosti politike. Med upoštevnimi možnostmi so ukrepi za javno naročanje, ki bi pripomogli k predvidljivejšemu povpraševanju, ukrepi za ohranitev in krepitev evropskih proizvodnih zmogljivosti ter razvoj strateških partnerstev za diverzifikacijo dobavnih verig.

Da bi izboljšali našo svetovno konkurenčnost, bi si morali bolj prizadevati za to, da inovacije ostanejo v središču našega gospodarstva, ne le kot gonila sila novih prebojev v medicini, temveč tudi za privabljanje talentov in naložb iz vsega sveta v zdravstveni sektor EU. Biotehnologija, umetna inteligenca in podatki iz evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora so strateškega pomena za dolgoročno konkurenčnost EU. Pripomorejo lahko k razvoju novih zdraviljenj, proizvodnih procesov in inovativnih zdravil, tudi za redke bolezni, saj omogočajo, da so zdravstveni podatki varno na voljo za raziskave, pa tudi da pacienti svoje podatke delijo z izvajalci zdravstvenih storitev in se tako izognejo nepotrebnim preiskavam.

Če bom potrjen, bo ena od mojih glavnih prednostnih nalog priprava akta o biotehnologiji, da bi biotehnološki sektor EU spet prevzel vodilni položaj v svetu in da bi sektor po potrebi podprli. Akt, ki bo del širše strategije za evropsko bioznanost, bo namenjen poenostavitvi regulativnega okolja EU in njegovemu preoblikovanju, tako da bo bolj spodbudno za inovacije ter privlačno za inovatorje in vlagatelje, da se bodo izvajale raziskave ter bo biotehnologije iz laboratorija lažje prenesti v tovarno in na trg, kar je skladno z delom, določenim v političnih usmeritvah za spodbujanje zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi. Obenem moramo spodbuditi raziskovalno-razvojne in biotehnološke spretnosti naših znanstvenikov, podjetnikov in delovne sile.

Direktiva o čezmejnem zdravstvenem varstvu je velik dosežek za dostop državljanov EU do zdravljenja. Kljub temu je treba še naprej pozorno spremljati njeno izvajanje. V oceni iz leta 2022 je bilo potrjeno, da Direktiva prinaša dodano vrednost za državljane EU, res pa je tudi, da se večina čezmejnega zdravstvenega varstva še vedno učinkovito upravlja s koordinacijo socialne varnosti. Pomemben uspeh Direktive je, da so nekateri njeni ključni

elementi (kot so e-zdravje, evropske referenčne mreže za redke bolezni in vrednotenje zdravstvenih tehnologij) privedli do namenskih pobud in zakonodaje. Naslednja ocena bo izvedena leta 2027, pri čemer bomo morali skrbno preučiti izvajanje v praksi, pa tudi ali bi bilo to mogoče izboljšati.

Program EU za zdravje je v zelo težkih razmerah pomembno prispeval k zdravstvenim pobudam v EU. Tesno bom sodeloval z državami članicami pri uporabi programa za pravičnejši dostop do zdravstvenega varstva in njegovih rezultatov v Uniji. Če bom potrjen, bom partnerstva in inovativne rešitve financiranja še naprej uporabljal za nadaljnje izboljšanje zdravstvenih sistemov, raziskovalnih zmogljivosti in digitalnega zdravstva. Kar zadeva javno financiranje in naložbe, bi morala biti prva prednostna naloga zagotoviti uporabo sredstev, ki so na voljo v okviru instrumenta NextGenerationEU in sedanjega proračuna. Naslednji večletni finančni okvir je priložnost, da naša poraba postane bolj osredotočena, enostavnejša in učinkovitejša.

Z zdravstvenimi politikami in usmerjenimi naložbami moramo še naprej krepiti preprečevanje, odpornost in konkurenčnost. Evropa potrebuje močan, konkurenčen in inovativen farmacevtski sektor, da bi kar najbolj izkoristila biotehnološko revolucijo. Iz političnih usmeritev je jasno razvidno, da moramo vlagati v inovacije in tehnologije, ki bodo oblikovale naše gospodarstvo in spodbudile naš prehod: to mora biti naša prednostna naloga.

4. Kakšni so vaši konkretni načrti za boj proti pridobljeni antimikrobični odpornosti na nacionalni ravni, na ravni EU in mednarodni ravni, v skladu s pristopom „eno zdravje“, kar zadeva okolje ter zdravje ljudi in živali? Konkretnije, katere dodatne ukrepe načrtujete poleg tistih, ki so že bili predlagani v reviziji farmacevtske zakonodaje, in sicer na področju humane medicine in veterine? Kako nameravate odpraviti pomanjkanje antimikrobikov in diagnostičnih orodij ter zagotoviti dostop do njih, obenem pa zagotoviti preudarno in usmerjeno rabo? Ali boste predložili posodobljen seznam antibiotikov, namenjenih za uporabo v humani medicini? Kako nameravate spodbujati javne in zasebne raziskave na področju boja proti pridobljeni antimikrobični odpornosti, glede na to, da so raziskave in inovacije na tem področju bistvenega pomena? Ali razmišljate o neizkoriščenih zdravstvenih protiukrepih, kot so bakteriofagi?

Antimikrobična odpornost je resna svetovna zdravstvena grožnja. Ne moremo prezreti ocen OZN, da bi lahko brez resnega ukrepanja do leta 2050 vsako leto na svetovni ravni umrlo 10 milijonov ljudi, samo v Evropi pa 390.000 ljudi. V to niso všteti gospodarski stroški, ki zaradi višjih stroškov zdravstvenega varstva in izgube produktivnosti za Evropo vsako leto znašajo 11,7 milijarde EUR.

Zato je nadvse pomembno odločneje ukrepati proti antimikrobični odpornosti. Lansko priporočilo Sveta o okrepitvi ukrepov EU v boju proti antimikrobični odpornosti v okviru pristopa „eno zdravje“ je bil pomemben mejnik, zlasti v smislu konkretnih in merljivih priporočenih ciljev, ki jih je treba doseči do leta 2030. Vključuje priporočila o spremljanju, preprečevanju in obvladovanju okužb, usmerjanju rabe antimikrobikov, njihovi preudarni rabi in ozaveščanju. Komisija podpira ukrepe držav članic na tem področju.

Spremljanje napredka bi lahko bilo pomembno za delo v zvezi z izvajanjem na tem področju, pri čemer se letno spremlja napredek pri doseganju teh ciljev. Komisija se bo leta 2027 odločila o naslednjih korakih na podlagi poročila o izvajanju priporočila Sveta, predvidenega za isto leto.

Prav tako nameravamo razviti nove smernice za preprečevanje in obvladovanje okužb v podporo intervencijam v državah članicah, zlasti za bolnišnice, ki nosijo največje breme zaradi antimikrobične odpornosti. Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni je lahko pri tem pomembna podpora.

Kar zadeva zdravila za uporabo v veterinarski medicini, države članice vsako leto sporočijo podatke o prodaji in uporabi antimikrobikov. Iz njih lahko razberemo, da je bil predviden cilj zmanjšanja prodaje antimikrobikov za živali iz naše strategije „od vil do vilic“ že več kot do polovice dosežen. Ko bomo sčasoma prepoznali trende prodaje in uporabe, bomo lahko ocenili potrebo po dodatnih ciljno usmerjenih ukrepih.

Če bom potrjen, se bom tudi na tem področju osredotočil na uporabo obveznosti, povezanih z antimikrobično odpornostjo in veterinarsko medicino (vključno s tistimi, ki izhajajo iz uredbe o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini in uredbe o medicirani krmi), in na njihovo izvrševanje v vseh državah članicah, tudi z revizijami. To velja tudi za tretje države, ki želijo izvažati živali in živalske proizvode v Unijo ter morajo spoštovati naša pravila in torej ne smejo uporabljati antimikrobikov za spodbujanje rasti ali antimikrobikov, rezerviranih za zdravljenje okužb pri ljudeh v EU. Novim informacijam, kar zadeva morebitno revizijo seznama antimikrobikov, rezerviranih za ljudi, kot so opredeljeni v uredbi o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini, bi moralo hitro slediti ukrepanje.

Vsi se strinjamo, da je razvoj novih antimikrobikov nujen. Omejevanje rabe antimikrobikov pa vpliva na obseg prodaje in posledično na donosnost naložb za imetnike dovoljenj za promet. To je glavni razlog za nezadostno vlaganje na tem področju, zato so potrebne dodatne spodbude za razvoj inovativnih antimikrobikov in zagotavljanje dostopa do njih.

Za premostitev te pomanjkljivosti trga predlagana farmacevtska reforma vključuje inovativne kupone za ekskluzivnost podatkov, da bi se ustvarila posebna spodbuda za razvoj novih prelomnih antimikrobikov, učinkovitih proti antimikrobični odpornosti. Vključuje tudi ukrepe za spodbujanje preudarne rabe antimikrobikov, spremljanje odpornosti proti njim in preprečevanje njihovega pomanjkanja ter za izboljšanje ocene morebitnega vpliva zdravil na okolje. Zato toplo pozdravljam, da je Parlament v svojem stališču v prvi obravnavi posebno pozornost namenil ukrepom proti antimikrobični odpornosti. Če bom potrjen za komisarja, si bom nadvse prizadeval, da bi podprl Parlament in Svet v pogajanjih in pripomogel k pozitivnemu izidu, zlasti v zvezi s to perečo težavo.

Predviden predlog akta o kritičnih zdravilih, ki bi dopolnjeval ukrepe iz predlagane farmacevtske reforme, bi pomembno vplival na preskrbo z antimikrobiki. Številni antimikrobiki se štejejo za kritična zdravila, zato bi imeli koristi od ukrepov za odpravo pomanjkanja kritičnih zdravil, vključno z odpravo ranljivosti dobavne verige, ki prispevajo k njihovemu pomanjkanju.

Če bom potrjen za komisarja, bom na svetovni ravni sodeloval z državami članicami in našimi partnerji pri izvajanju nedavno sprejete politične izjave OZN o antimikrobični odpornosti. V tej izjavi se priznava, da je treba spodbujati pristop „eno zdravje“, poleg tega izjava vključuje konkretne cilje in poziv štiristranskemu zavezništvu, da leta 2025 ustanovi „neodvisni odbor za ukrepanje proti antimikrobični odpornosti na osnovi dokazov“, ki bo države članice OZN usmerjal pri ukrepanju na nacionalni ravni.

Zavzemal se bom tudi za povečanje števila vplačnikov v večpartnerski skrbniški sklad za antimikrobično odpornost, ki je ključni vir financiranja, namenjenega antimikrobični odpornosti. Sklad ima ključno vlogo pri podpiranju izvajanja nacionalnih akcijskih načrtov v državah z nizkimi in srednjimi dohodki.

Če bom potrjen, se bom zavezal, da bom v okviru pristopa „eno zdravje“ okreplil naša prizadevanja za omejitev antimikrobične odpornosti na vseh ravneh in v vseh ustreznih sektorjih. Za doseg tega cilja bom sodeloval z vami, poslanci Evropskega parlamenta, Svetom, deležniki in našimi mednarodnimi partnerji.

5. Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje obveznih informacij o živilih za potrošnike, zlasti glede vsebnosti hranil (za bolj zdravo izbiro, brez pretirane poenostavitve), vidikov trajnosti (ogljčni odtis) in označevanja dobrobiti živali, pri čemer bi se izognili upravnemu bremenu ter zagotovili varno in cenovno dostopno hrano? Ali se boste zavezali, da boste predlagali ukrep, ki je bil napovedan v strategiji „od vil do vilic“ iz leta 2020, v zvezi z uvedbo z uvedbo sistema označevanja na sprednji strani embalaže po vsej EU? Ali nameravate predložiti zapozneli zakonodajni predlog o trajnostnih prehranskih sistemih, ki je bil prav tako napovedan v okviru strategije „od vil do vilic“? Kakšna je vaša vizija glede te pobude? Kakšni so vaši predlogi glede uporabe pesticidov, da bi podprli kmete pri zmanjšanju uporabe in tveganj kemičnih pesticidov, ter kako boste povečali razpoložljivost alternativ, kot so proizvodi za biotično varstvo rastlin ali snovi z nizkim tveganjem? Za konec, kakšni so vaši konkretni načrti za povečanje nadzora na področju varnosti hrane pri uvoženih proizvodih?

Obvezne informacije o živilih, vključno z vsebnostjo hranil, in označevanje hranilne vrednosti na sprednji strani embalaže so lahko potrošnikom v pomoč, da izberejo bolj zdrava živila. Če bom potrjen, si bom z državami članicami in deležniki prizadeval za celovit pristop k promociji izbire bolj zdravih živil, s katerim se bodo obravnavala vprašanja glede informacij o živilih, spremembi sestave živil, trženja nezdrave hrane itd. To je povezano z medsektorskim pristopom k vseživljenjski preventivi, ki ga bom obravnaval na podlagi obstoječih ukrepov za spodbujanje zdravja in preprečevanje bolezni. Ker lahko nacionalne informacijske kampanje boljše nagovarjajo potrošnike, bom podpiral nacionalna prizadevanja za večjo ozaveščenost glede informacij o živilih.

Nadaljevati bi bilo treba delo v zvezi z označevanjem živil, pri čemer bi bilo treba posebno pozornost nameniti zmanjšanju morebitnih bremen, povezanih s tem, in iskanju uravnoteženih pragmatičnih rešitev, ki bi olajšale delovanje notranjega trga. Kar zadeva označevanje dobrobiti živali, bi se osredotočil na zbiranje trdnih dokazov, zlasti o vplivu prostovoljne sheme za označevanje dobrobiti živali na kmete, nosilce živilske dejavnosti, vedenje potrošnikov in notranji trg.

Novoizvoljena predsednica Ursula von der Leyen je v političnih usmeritvah napovedala, da bo nova Komisija v prvih 100 dneh predstavila vizijo za kmetijstvo in prehrano. V tem okviru bo obravnavano, kako zagotoviti

dolgoročno konkurenčnost in vzdržnost kmetijskega in živilskega sektorja v EU ob upoštevanju omejitev našega planeta. Če bom potrjen, bom v tesnem sodelovanju s kolegi v kolegiju pomagal razviti vizijo v smeri zagotavljanja odporne, konkurenčne in trajnostne prehranske sistema EU, pri čemer bo varnost hrane eden od njegovih temeljev. Vizija bo temeljila na poročilu o strateškem dialogu o prihodnosti kmetijstva v EU, v katerem so vsi deležniki priznali, da sta sistemski pristop in trajnost še vedno ključnega pomena. Za prehod na trajnostne prehranske sisteme so potrebna različna orodja politike, vključno z naložbami, spodbudami in predpisi, ki bodo vsi prispevali k omogočitvenemu okviru politike, ki bo zagotovil jasnost za vse deležnike. Če bom potrjen, bom tesno sodeloval s komisarjem oziroma komisarko za kmetijstvo in prehrano pri razvoju novega sistema primerjalne analize za kmetijstvo in prehranske sisteme, namenjenega harmonizaciji metodologij, vključno s trajnostjo na kmetijah.

Prizadeval si bom tudi za zmanjšanje tveganja zaradi rabe pesticidov in spodbujanje nekemičnih alternativ, ki sta glavna cilja veljavne direktive o trajnostni rabi pesticidov. Če bom potrjen, bom preučil, kako še izboljšati izvajanje te direktive, ali ocenil nove zakonodajne pobude, in sicer v dialogu z državami članicami in drugimi deležniki ter na podlagi priporočila strateškega dialoga, da bi Evropska komisija omogočila zanesljiv zakonodajni okvir za proizvode in pristope za biotično varstvo rastlin.

Velik potencial za zmanjšanje tveganj zaradi rabe pesticidov imajo tudi tehnične inovacije z digitalnimi orodji in tehnikami preciznega nanašanja, saj omogočajo zaščito pridelka z manjšo količino pesticidov. Če bom potrjen, si bom prizadeval za upoštevanje teh tehnologij v postopku ocene tveganja, da se bodo v celoti obravnavale pred sprejetjem odločitev o odobritvah v zvezi s pesticidi. Poleg spodbujanja inovacij in posodobitve opreme, ki se uporablja za nanašanje pesticidov, bo to kmetom omogočilo, da dosežejo „več z manj“. Sodelovati nameravam s komisarjem oziroma komisarko za kmetijstvo in prehrano, da bi podprli kmete pri prehodu na tovrstne digitalne in precizne tehnike.

Zavezujem se, da bom povečal razpoložljivost alternativ kemičnim pesticidom, kot so biopesticidi, tako da bom spodbujal njihov dostop do trga. V zadnjem mandatu je Komisija poenostavila zahteve glede podatkov in metode ocenjevanja za pesticide na osnovi mikroorganizmov ter pripravila posebne smernice za določene biopesticide, kot so rastlinski izvlečki in feromoni. Če bom potrjen, nameravam sprejeti dodatne ukrepe, da se bodo vloge za registracijo biopesticidov prednostno ocenile in da bodo lahko ti pesticidi hitreje prišli na trg, s čimer se bo povečal nabor orodij kmetov za zaščito njihovih pridelkov. S tem bi se podprle inovacije, zadostilo spreminjajočim se potrebam glede varstva rastlin in obravnavale nastajajoče fitosanitarne težave.

EU, ki je ena od največjih svetovnih uvoznic hrane, ima enega najstrožjih in nepopustljivih sistemov nadzora varnosti hrane na svetu. Za naše državljane je seveda ključnega pomena, da se ta pravila ustrezno izvajajo. Eno glavnih načel tega sistema je, da morajo biti živila, dana na trg EU, varna, ne glede na to, ali je njihovo poreklo v EU ali zunaj nje. To pomeni, da morajo tretje države ali njihovi obrati, ki proizvajajo živila živalskega izvora, pri izvozu v EU dokazati skladnost z našimi pravili, dostop do trga EU pa jim odobrimo le, če sta tretja država in obrat na seznamu za zadevni proizvod. To je podprto z revizijami, ki jih Komisija izvaja v tretjih državah za preverjanje skladnosti z zahtevami EU. Komisija lahko po potrebi sprejme nujne ukrepe, s katerimi prepreči uvoz nevarnih živil.

Nenehno si je treba prizadevati za boljše usmerjanje nadzora varnosti živil pri uvozu: to vključuje analiziranje podatkov držav članic in upoštevanje znanstvenih dokazov v zvezi z možnimi tveganji, statističnih podatkov o trgovini in dokazov o nadzornih sistemih tretjih držav izvoznic, od katerih nekateri izhajajo iz revizij Komisije. Na podlagi tega se nadzor neprestano prednostno izvaja glede na naravo tveganj in morebitno izpostavljenost potrošnikov in podjetij v EU tem tveganjem.

Države članice morajo imeti potrebna orodja za učinkovito in usklajeno izvajanje nadzora. Boljše možnosti za analizo in sledljivost podatkov z uporabo umetne inteligence bi lahko prispevale k lažjemu in hitrejšemu odkrivanju nepravilnosti ter boljшему obravnavanju morebitnih incidentov z obstoječimi informacijskimi sistemi, ki jih upravlja Komisija. Drugi pomembni elementi so referenčni laboratoriji EU in referenčni centri, ki jih financira Komisija, pregled nadzornih sredstev v državah članicah, ki ga izvajajo revizorji Komisije, in usposabljanje nacionalnih uradnikov, ki izvajajo zakonodajo EU o prehranski verigi. Če bom potrjen, si bom še naprej prizadeval za večjo učinkovitost teh orodij in boljša jamstva za potrošnike EU, da so vsa uvožena živila varna.

Vprašanja Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja

6. Dobrobit živali je za državljane vse bolj pomembna tema. Kako bi se kot kandidat za komisarja odzvali na vse večje zahteve po višjih standardih dobrobiti živali in pri tem upoštevali trajnostnost, gospodarske vidike in stališče kmetov? Kako nameravate modernizirati obstoječo ureditev na področju dobrobiti živali? Katere nove elemente bi želeli oceniti in obravnavati? Katere zakonodajne predloge o dobrobiti živali nameravate pripraviti? Kako nameravate poleg tega preučiti in obravnavati različne ravni skladnosti in izvrševanja veljavne zakonodaje v državah članicah EU ter zagotoviti, da bi z novimi regulativnimi predlogi in izboljšanim izvrševanjem ustvarili enake konkurenčne pogoje in ne bi ogrozili konkurenčnosti kmetov v EU?

Kot je navedeno v moji poslanici, bom, če bom potrjen, posodobil pravila, ki urejajo standarde za dobrobit živali, pri čemer se bom opiral na našo veljavno zakonodajo. To bom storil v skladu z najnovejšimi znanstvenimi dognanji in ob upoštevanju vidikov trajnosti ter etičnih, znanstvenih in gospodarskih vidikov, pa tudi pomislekov glede konkurenčnosti evropskih kmetov in pričakovanj državljanov. Prepričan sem, da je treba ohraniti konkurenčnost kmetijstva EU. Ta cilj se mora odražati v naši prihodnji zakonodaji.

Pristop k dobrobiti rejnih živali mora biti uravnotežen, upoštevati socialno-ekonomska merila in konkurenčnost ter temeljiti na trdnih dokazih. Postopno opuščanje kletk za živali v različnih prehodnih obdobjih odvisno od živalske vrste kot ukrep na podlagi evropske državljanske pobude „Končajmo dobo kletk“ bo zahtevalo ciljno usmerjen zakonodajni pristop in spremljevalne ukrepe v podporo deležnikom pri zagotavljanju, da bo ta prehod vzdržen in ekonomsko izvedljiv, ob ohranjanju konkurenčnosti evropskih kmetov.

Za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev je pomembno, da se standardi EU za dobrobit živali dosledno izvajajo in izvršujejo po vsej Evropski uniji, pomembno pa je tudi, da smo dejavnejši na svetovni ravni. Zato se bom, če bom potrjen, opiral na tekoče delo, med drugim na revizije v okviru sistemov uradnega nadzora držav članic in tretjih držav, delo referenčnih centrov EU za dobrobit živali in razvoj podrobnih pravil, kot denimo pred kratkim o plovilih za prevoz rejnih živali. Še naprej bom tesno sodeloval z državami članicami in vsemi deležniki v okviru različnih instrumentov in forumov. V primeru, da bi se ugotovile systemske in nezanemarljive težave pri izvajanju, bi okrepil dialog z zadevnimi državami članicami, da bi dosegli hitre rezultate, še vedno pa bi lahko po potrebi sprejel ukrepe za ugotavljanje kršitev.

Na svetovni ravni bi še naprej promoviral visoke mednarodne standarde v večstranskih forumih (zlasti mednarodne standarde za dobrobit živali Svetovne organizacije za zdravje živali), z državami kandidatkami za pristop k EU in v okviru dvostranskega sodelovanja (na primer poglavje o dobrobiti živali v trgovinskih sporazumih). To je pomembno za zagotovitev, da bo uvoz živih živali v EU skladen s pravili EU ali enakovrednimi standardi, s čimer bi se zoperstavili tekmovanju v zniževanju standardov dobrobiti živali po vsem svetu, ki je v nasprotju s pričakovanji naših državljanov. Oba najnovejša zakonodajna predloga o dobrobiti živali (o prevozu živali ter dobrobiti psov in mačk) vsebujeta zahteve za enakovredne standarde za uvoz živih živali iz tretjih držav v EU.

7. Kako bi kot kandidat za komisarja zagotovili, da bi vse večjim tveganjem zaradi izbruhov živalskih bolezni in antimikrobične odpornosti namenili več pozornosti v politiki EU? Kakšne vrste ukrepov bi predlagali za izboljšanje zdravja živali in izkoreninjenje živalskih bolezni po vsej EU, predvsem v smislu preprečevanja, spremljanja in biološke zaščite? Kako nameravate obravnavati vse večje grožnje, ki jih predstavljajo čezmejne bolezni, in usklajevanje med državami članicami EU? Kako bi zagotovili, da bo prihodnja Komisija namenila ustrezno financiranje in sredstva za okrepitev raziskav na področju razvoja cenovno dostopnih cepiv za boj proti boleznim, kot je afriška prašičja kuga, in preprečevanja širjenja bolezni, kot je okužba z virusom modrikastega jezika?

Povsem sem zavezan krepitevi naših prizadevanj za preprečevanje, obvladovanje in izkoreninjenje živalskih bolezni ter boj proti antimikrobični odpornosti.

Prenosljive živalske bolezni ne upoštevajo državnih meja. Močno vplivajo na kmetijstvo in ogrožajo prehransko varnost v Uniji. Nekatere se lahko prenašajo tudi na ljudi. Preprečevanje in obvladovanje živalskih bolezni je in bo tudi v prihodnje prednostna naloga, tudi za varno delovanje enotnega trga. Zato bom, če bom potrjen, zagotovil, da se bo naš zanesljiv sistem za preprečevanje, obvladovanje in izkoreninjenje živalskih bolezni pravilno izvajal po vsej EU. Ob podpori Evropske agencije za varnost hrane bomo razvili in izvajali znanstveno utemeljene ukrepe za preprečevanje in obvladovanje izbruhov živalskih bolezni. V sodelovanju z Evropsko agencijo za varnost hrane in Evropskim centrom za preprečevanje in obvladovanje bolezni se bomo osredotočili tudi na zoonoze, kot je aviarna influenza. Posebno pozornost bi namenil vektorskim nalezljivim boleznim, ki zaradi podnebnih sprememb, povečanega pretoka blaga in ljudi prek meja ter tesnejših stikov med ljudmi in prostoživečimi vrstami predstavljajo

vse večje tveganje. V tesnem sodelovanju z državami članicami bi še naprej z vsemi razpoložljivimi sredstvi, vključno z veterinarskimi skupinami EU za izredne razmere, ukrepal proti izbruhom živalskih bolezni. Skupaj s komisarjem oziroma komisarko za kmetijstvo in prehrano si bom prizadeval, da bo skupna kmetijska politika vključevala celovit sklop orodij za pomoč kmetom pri preprečevanju in blaženju gospodarskih posledic živalskih bolezni ter izboljšanju biološke zaščite na kmetijah.

Če bom potrjen, se ne bom osredotočil le na živalske bolezni. Za zdravje ljudi, živali in rastlin, varnost hrane in prehransko varnost ter okolje je zelo zaskrbljujoča antimikrobična odpornost. EU je dosegla napredek pri zmanjševanju uporabe antimikrobikov v veterinarskem sektorju. Države članice vsako leto sporočijo podatke o prodaji in uporabi veterinarskih antimikrobikov. Na tem področju se že kažejo rezultati politike EU, predviden cilj zmanjšanja prodaje antimikrobikov za živali iz naše strategije „od vil do vilic“ je namreč že več kot do polovice dosežen. Ko bomo sčasoma prepoznali trende prodaje in uporabe, bomo lahko ocenili potrebo po dodatnih ciljno usmerjenih ukrepih.

V skladu s politiko preudarne rabe morajo tretje države, ki želijo izvažati živali in živalske proizvode v Unijo, spoštovati naša pravila in torej ne smejo uporabljati antimikrobikov za spodbujanje rasti ali antimikrobikov, rezerviranih za zdravljenje okužb pri ljudeh v EU. Nadvse pomembno bo nadaljnje spremljanje antimikrobične odpornosti pri glavnih vrstah živali za proizvodnjo živil, vzrejenih v EU (perutnina, prašiči in govedo). Okrepiti bi morali tudi sodelovanje z državami članicami pri ciljno usmerjenih programih spremljanja (npr. pri živalih iz akvakulture) in države članice spodbujati, naj z uporabo pristopa „eno zdravje“ vzpostavijo celovit nadzor antimikrobične odpornosti in porabe antimikrobikov. Preučil bom tudi pravila za uvoz divjih živali.

Na ravni EU obstajajo harmonizirani ukrepi za zgodnje odkrivanje živalskih bolezni z dobro razvitim sistemom obveščanja in poročanja o živalskih boleznih ter vzpostavljenim spremljanjem v vseh državah članicah. Obveščanje in poročanje bi morali še naprej izboljševati z novimi funkcijami informacijskega sistema o živalskih boleznih. Pomembno je tudi čim bolj zmanjšati podvajanje dela in zagotoviti usklajene podatke na vseh platformah z interoperabilnostjo našega informacijskega sistema s sistemom obveščanja Svetovne organizacije za zdravje živali. Mreža laboratorijev Unije za zdravje živali zagotavlja kakovost in usklajeno diagnosticiranje za zgodnje odkrivanje in učinkovito spremljanje živalskih bolezni. V tesnem sodelovanju z Evropsko agencijo za varnost hrane in z njeno znanstveno podporo si bom prizadeval za zanesljive in znanstveno podprte ukrepe. Dobro usposobljena delovna sila je bistvena za pravilno izvajanje ukrepov EU v državah članicah, zato je pomembno še naprej krepiti zmogljivosti na ravni držav članic z usposabljanjem uradnikov za spremljanje, obvladovanje bolezni, biološko zaščito in skladnost s pravili EU o zdravju živali. Pri izvajanju pravil EU bi bilo treba še naprej upoštevati presoje na področju zdravja živali, saj se v tem okviru prepoznajo ozka grla, izzivi in dobre prakse, kar pomeni, da so učinkovite presoje ključne za zagotavljanje z dokazi podprtega oblikovanja politik in informiranega odločanja.

Širjenje živalskih bolezni v EU lahko preprečimo le s tesnim sodelovanjem in usklajevanjem med državami članicami. Ključno vlogo v tem procesu imata Stalni odbor za rastline, živali, hrano in krmo ter mreža direktorjev veterinarskih uprav. Če bom potrjen, si bom prizadeval tudi za tesno usklajevanje s ključnimi mednarodnimi organi, ki določajo standarde, kot je Svetovna organizacija za zdravje živali. Okrepil bom širši globalni in regionalni pristop k boju proti živalskim boleznim, pri čemer bom tesno sodeloval s sosednjimi državami v globalnem okviru za čezmejne živalske bolezni in v okviru naših regionalnih projektov za krepitev zmogljivosti na Zahodnem Balkanu. Kar zadeva varnost hrane, bom še naprej zagotavljal celovito izvajanje pravnega okvira EU za preprečevanje in obvladovanje incidentov, povezanih s hrano, pri čemer bom črpal iz izkušenj v preteklih izrednih razmerah.

Ključno orodje za preprečevanje in obvladovanje izbruhov glavnih živalskih bolezni je razpoložljivost varnih in učinkovitih cepiv. Komisija je v zadnjih nekaj letih namenila več kot 20 milijonov EUR za financiranje raziskav cepiv proti afriški prašičji kugi. Poskrbel bom, da bo Komisija še naprej zagotavljala razpoložljivost potrebnih cepiv v državah članicah in državah zunaj EU prek unijskih bank cepiv za živali, ki so ključno orodje za upravljanje in odzivanje. Države članice morajo pri odločanju o cepljenju perutnine upoštevati veljavne ukrepe na ravni EU in ravnati v skladu z mednarodnimi standardi, da bi zagotovile najučinkovitejšo uporabo cepiv pri preprečevanju in obvladovanju bolezni. Če bom potrjen, bom podprl države članice pri cepljenju proti aviarni influenci, da ne bi izgubile dostopa do trgov.

8. Razpoložljivost učinkovitih in ekonomsko izvedljivih alternativ je glavni dejavnik pri zmanjševanju uporabe kemičnih fitofarmaceutskih sredstev. Kako bi izboljšali postopek odobritve biotičnega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi in izvajanje integriranega varstva? Kako bi kot kandidat za komisarja spodbudili razvoj biopesticidov, spremljali njihovo učinkovitost in spodbujali njihovo uporabo? Ali menite, da bi morali za biotične zatiralce uporabljati hitre postopke odobritve? Ali na splošno menite, da je treba pospešiti postopke registracije

aktivnih snovi, ki se uporabljajo pri proizvodnji fitofarmaceutskih sredstev? Kako nameravate preprečiti tveganje, da bi v Evropi zmanjkalo učinkovitih proizvodov za boj proti boleznim rastlin, zlasti ker se v nekaterih regijah zaradi podnebnih sprememb pojavljajo novi škodljivi organizmi? Kako bi poskrbeli, da bo Unija ostala privlačna za naložbe na tem področju? Kakšno je vaše mnenje o postopku EU za registracijo fitofarmaceutskih sredstev po območjih?

Povečanje razpoložljivosti bioloških pesticidov in drugih pesticidov z majhnim tveganjem je bistvenega pomena za zmanjšanje rabe kemičnih pesticidov. Veljavna zakonodaja EU o dajanju pesticidov v promet ustreza namenu varovanja zdravja potrošnikov EU s strogimi varnostnimi standardi, kot je razvidno iz ocene programa REFIT iz leta 2020. To je konkretno zagotovilo našim državljanom, ki imajo v glavnem pomisleke glede vpliva rabe pesticidov na varnost živil, ki jih uživajo.

Objektivno menim, da so zahteve EU še vedno med najstrožjimi na svetu in omogočajo odobritev aktivnih snovi in registracije fitofarmaceutskih sredstev v skladu z najnovejšimi znanstvenimi dognanji. Številne aktivne snovi, ki so bile na trgu v zgodnjih devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je bila sprejeta prva zakonodaja EU o pesticidih, so danes prepovedane, ker ne izpolnjujejo naših visokih varnostnih zahtev za varovanje zdravja in okolja. Obenem na trg nenehno prihajajo novorazvite aktivne snovi z izboljšanimi lastnostmi. To je dokaz, da EU ostaja privlačno okolje za inovacije in razvoj na področju varstva rastlin, ter zagotovilo, da bodo podjetja še naprej prinašala nova sredstva na trg EU.

Z veljavno zakonodajo se je razpoložljivost biotičnega varstva rastlin in snovi z majhnim tveganjem v zadnjem desetletju namreč povečala za 125 %. Približno polovica zahtevkov za odobritev novih aktivnih snovi se nanaša na biopesticide. Z nedavnimi ukrepi so se poenostavile zahteve glede podatkov in ocenjevalnih metod za pesticide na osnovi mikroorganizmov. Ukrepe dopolnjujejo posebne smernice za druge snovi za biotično varstvo rastlin, kot so rastlinski izvlečki in feromoni, da bi vlagatelji zahtevkov lažje pripravili dokumentacijo, ocenjevalci tveganja pa lažje opravili pregled.

Zavedam se, da zamude v postopkih odobritve ovirajo dostop do trga za inovativne biopesticide. Delni razlog za to je dejstvo, da se v nekaterih državah članicah in v agenciji EFSA še vedno oblikuje strokovno znanje o oceni tveganja za biopesticide. Če bom potrjen, se zavežem, da si bom še naprej prizadeval za povečanje strokovnega znanja in virov v državah članicah ter spodbujal nacionalne organe, da dajo prednost oceni tveganja biopesticidov. Potencialni vlagatelji zahtevkov so upravičeni do svetovanja, preden predložijo dokumentacijo za zahtevek. Države članice bom pozval, naj bodo pozorne na posebne potrebe MSP pri pripravi dokumentacije za zahtevek in povečajo sodelovanje agencije EFSA na sestankih z vlagatelji zahtevkov pred predložitvijo zahtevka, kar lahko pozitivno vpliva na kakovost dokumentacije, olajša naknadno oceno tveganja s strani držav članic in zmanjša težave med strokovnim pregledom njihove ocene tveganja, ki ga nadzoruje agencija EFSA.

Veljavna uredba o fitofarmaceutskih sredstvih že določa skrajšani postopek registracije fitofarmaceutskih sredstev z majhnim tveganjem, kot so biopesticidi, vendar se ta premalo uporablja. Podobno države članice premalo uporabljajo vzajemno priznavanje registracij proizvodov in registracij po območjih iz navedene uredbe. Evropski parlament in Svet sta se pri njenem sprejemanju zavestno odločila, da registracijo fitofarmaceutskih sredstev pustita v pristojnosti držav članic, medtem ko se na ravni EU izvaja le postopek odobritve aktivnih snovi. Ta pristop v skladu z načelom subsidiarnosti dopušča, da države članice pri registraciji posameznih pesticidov upoštevajo različne agroekološke razmere na svojem ozemlju. Če bom potrjen, bom seveda nadaljeval in okreplil prizadevanja Komisije za pomoč državam članicam pri registraciji sredstev, vzajemnem priznavanju in območnem sodelovanju.

Velik potencial za zmanjšanje tveganj zaradi rabe pesticidov imajo tudi digitalna orodja in tehnike preciznega nanašanja, saj omogočajo zaščito pridelka z manjšo količino pesticidov. Če bom potrjen, si bom prizadeval za upoštevanje teh tehnologij v postopku ocene tveganja, da se bodo v celoti obravnavale pred sprejetjem odločitev o odobritvah v zvezi s pesticidi. To bo poleg spodbujanja inovacij in posodobitve opreme za nanašanje pesticidov kmetom omogočilo, da dosežejo „več z manj“. Sodelovati nameravam s komisarjem oziroma komisarko za kmetijstvo in prehrano, da bi podprli prizadevanja v pomoč kmetom pri prehodu na tovrstne digitalne in precizne tehnike. Še kako se zavedam, da so pesticidi bistveni del nabora orodij kmetov za zaščito njihovih pridelkov, in nameravam poskrbeti, da se bo v okviru postopka odločanja o obnovitvi odobritve pesticidov po potrebi zelo skrbno preučila razpoložljivost alternativ.

Poleg tega je pomembno okrepiti prakse za zaščito pridelkov, s katerimi se zmanjšuje potreba po kemičnih pesticidih, kot je integrirano varstvo rastlin pred škodljivimi organizmi. V enem od načrtovanih dialogov o izvajanju v okviru tega resorja bi bilo dobro, da bi v sodelovanju z državami članicami in drugimi deležniki

preučili, kako izboljšati izvajanje direktive o trajnostni rabi pesticidov. Poleg dialoga z deležniki se bo od naslednjega leta izvajal nadzor nad državami članicami, da se preveri, kako se omenjena direktiva izvaja na terenu. Pred sprejetjem odločitve o najboljših nadaljnjih korakih nameravam izvesti dialog z deležniki in pregledati rezultate predvidenega nadzora.

Vprašanja Odbora za industrijo, raziskave in energetiko:

9. Katere konkretne ukrepe nameravate sprejeti za nadaljnjo diverzifikacijo dobavnih verig in povečanje konkurenčnosti zdravstvenega sektorja? Kako nameravate odpraviti hudo pomanjkanje zdravil in medicinskih pripomočkov v okviru akta o kritičnih zdravilih? Katere nadaljnje ukrepe boste predlagali, da bi zagotovili razpoložljivost in konkurenčnost medicinskih pripomočkov? Katere ukrepe bi bilo treba po vašem mnenju vključiti v novi evropski akt o biotehnologiji in akcijski načrt za kibernetško varnost bolnišnic in izvajalcev zdravstvenih dejavnosti? Kako nameravate dokončati oblikovanje evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora?

Močna in konkurenčna zdravstvena industrija je nadvse pomembna za naše zdravstvene sisteme in odziv na potrebe pacientov. Farmacevtski sektor EU se zanaša na močno proizvodno bazo, ki neposredno zaposluje 937 000 ljudi ter ustvarja znanstveno in raziskovalno strokovno znanje. Če bom potrjen, si bom prizadeval za povečanje konkurenčnosti farmacevtskega sektorja EU, zlasti tako da bom sodeloval s sozakonodajalcema pri dokončanju ambiciozne farmacevtske reforme, ki vključuje krajše in poenostavljene postopke za odobritev, regulativno podporo podjetjem, ki razvijajo nova zdravila, zlasti MSP in zagonskim podjetjem, ter podporo novim pristopom, kot so regulativni peskovniki.

Pomanjkanje kritičnih zdravil je resna težava, ki jo Evropski parlament priznava od leta 2020. Če bom potrjen, bom nadaljeval pristop iz sporočila Komisije iz leta 2023 o odpravljanju pomanjkanja zdravil v EU. Moja glavna prednostna naloga v zvezi s tem bo podpirati sozakonodajalca pri sprejetju reforme farmacevtske zakonodaje. V njej so predlagani načrti podjetij za preprečevanje pomanjkanja, zgodnejše opozarjanje na pomanjkanje in umike s trga ter močnejše usklajevanje na ravni EU, določeno pa je tudi, kako prepoznati, da gre za kritično zdravilo v EU. Posodobil bom unijski seznam kritičnih zdravil in preučil, kako bi lahko z javnimi naročili rešili to vprašanje.

Kot sem podrobno pojasnil v odgovoru na vprašanje 3, bom, če bom potrjen, ukrepe iz farmacevtske reforme dopolnil s pripravo akta o kritičnih zdravilih, da bi zagotovil usklajen in varen pristop k odpravljanju hudega pomanjkanja kritičnih zdravil ob upoštevanju priporočil zaveznitstva za kritična zdravila.

Sektor medicinskih pripomočkov je eden najbolj raznolikih in inovativnih sektorjev EU, pri čemer več kot 37 000 podjetij za medicinsko tehnologijo (od tega jih je 95 % MSP) zaposluje več kot 695 000 ljudi. Prehod na novi regulativni okvir EU, sprejet leta 2017, se je izkazal za zahtevnejšega od pričakovanega. Če bom potrjen, bom ob upoštevanju lanske resolucije Evropskega parlamenta prednost namenil dokončanju potekajoče ciljno usmerjene ocene veljavnih uredb in pridobitvi dokazov o potrebi po morebitnih zakonodajnih spremembah. Skušal bom podpreti inovacije in zagotoviti razpoložljivost pripomočkov, ki omogočajo visokokakovostno oskrbo pacientov, vključno s pripomočki sirotami, namenjenimi maloštevilnim pacientom. Pozornost bom namenil izboljšanju predvidljivosti ter bom preučil potrebo po zmanjšanju stroškov in upravnih bremen, zlasti za MSP.

Kot sem pojasnil tudi v odgovoru na vprašanje 3, bo, če bom potrjen, ena od mojih glavnih prednostnih nalog priprava ambicioznega akta o biotehnologiji, povezanega s širšo strategijo za evropsko bioznanost, da bi biotehnoški sektor EU ponovno prevzel vodilni položaj v svetu, tudi ob upoštevanju priporočil profesorja Draghija. Prihodnji akt o biotehnologiji bi spodbudil raziskave in inovacije s spodbujanjem naložb v strateška področja, kot so klinični razvoj in nove proizvodne tehnologije, tudi za biološka zdravila. Lahko bi preučili, kako na splošno pomagati bioinovativnim podjetjem, pa tudi kako dodatno poenostaviti regulativne postopke v posameznih sektorjih, vključno z zdravjem seveda. Še eno področje, ki bi ga bilo treba raziskati, je dostop do umetne inteligence in velepodatkov ter razvoj znanj in spretnosti. Posebno pozornost bi morali nameniti MSP, zagonskim podjetjem in odcepljenim podjetjem, ki so ključna gonilna sila inovacij na področju biotehnologije, a se pogosto srečujejo s težavami pri širitvi obsega in prenosu raziskav v fazo trženja v Evropi.

V sodelovanju z izvršnim podpredsednikom oziroma izvršno podpredsednico za tehnološko suverenost, varnost in demokracijo bom v prvih 100 dneh mandata prednostno pripravil evropski akcijski načrt za kibernetško varnost bolnišnic in izvajalcev zdravstvenih storitev, da bi zaščitil naš zdravstveni sektor, v katerem lahko kibernetški napad pomeni življenje ali smrt. Zdravstveni sistemi so vse pogosteje tarča kibernetških kriminalcev in tolp, ki uporabljajo izsiljevalsko programje. Vsak dvanajsti kibernetški napad je usmerjen na bolnišnice in izvajalce zdravstvenega varstva, pri čemer 54 % incidentov vključuje izsiljevalsko programje, 30 % pa je usmerjenih na podatke o pacientih. Posledice napada na zdravstvene sisteme so zelo hude – takšni napadi lahko ogrozijo

zmogljivost bolnišnic za zagotavljanje oskrbe in ogrozijo celovitost občutljivih osebnih zdravstvenih podatkov. Akcijski načrt bo temeljil na obstoječem okviru za kibernetsko varnost, da se vzpostavi kibernetska odpornost v bolnišnicah in zdravstvenih ustanovah. Organi na vseh ravneh in industrija bodo morali sodelovati in izboljšati odkrivanje groženj, pripravljenost, odvratanje in odzivanje na krize.

Delo Parlamenta za uspešen zaključek pogajanj o uredbi o evropskem zdravstvenem podatkovnem prostoru v začetku tega leta je nenazadnje odlična odskočna deska za prihodnje delo. Evropski zdravstveni podatkovni prostor je bistven del evropske zdravstvene unije, ki bo olajšal uporabo naprednih tehnologij, vključno z umetno inteligenco, v korist pacientov, zdravstvenih delavcev, univerz in industrije, hkrati pa zagotovil najvišjo raven varstva pacientovih podatkov. Čas je, da se začne v celoti izvajati v praksi. Če bom potrjen, se bom osredotočil na uvajanje ukrepov v okviru pristojnosti Komisije na podlagi časovnega okvira iz Uredbe, vključno s potrebnimi standardi in smernicami, ter na zagotavljanje razvoja varne in zanesljive digitalne infrastrukture EU za olajšanje čezmejnega dostopa do zdravstvenih podatkov in njihove varne uporabe za raziskave in oblikovanje politik. Uresničitev te ključne pobude bom namenil posebno pozornost.

Vprašanje Pododbora za javno zdravje

10. Kako se boste zavezali k delu na preventivnem zdravstvenem varstvu kot enem od ključnih področij, pri čemer boste zagotovili celovit pristop k spodbujanju zdravja in preprečevanju bolezni v celotnem življenjskem obdobju? V zvezi s tem je Komisija v prejšnjem mandatu v okviru načrta za boj proti raku obljubila številne predloge, ki jih potem ni predložila. Ali se zavezujete, da boste oblikovali manjkajoče ukrepe in si prizadevali za doseg ciljev iz tega načrta, med drugim, da boste izvedli revizijo ustrezne zakonodaje o tobačnih izdelkih (vključno z obravnavanjem novih izdelkov, kot so vape naprave) ter oblikovali predloge za označevanje alkoholnih pijač in zdravstvena opozorila na njih? Ali lahko v zvezi z drugimi nenalezljivimi boleznimi naštejete glavne elemente, ki jih boste predlagali za skupni pristop na teh področjih? Ali se boste še naprej osredotočali na spodbujanje imunizacije in cepljenja kot ključnih elementov teh prizadevanj? Ali lahko poleg ukrepov iz vaše poslanice podrobneje opredelite nadaljnje ukrepe, ki jih boste sprejeli v zvezi s preprečevanjem na področju duševnega zdravja in izvajanjem strategije za duševno zdravje? Ali se zavezujete, da boste izvedli revizijo uredbe o medicinskih pripomočkih, in kako boste zagotovili cenovno dostopnost, razpoložljivost, varnost in preprečevanje pomanjkanja?

Nenalezljive bolezni trenutno predstavljajo skoraj 80 % bremena bolezni v EU in so glavni vzrok smrti v EU. Te zelo zaskrbljujoče številke naj bi se zaradi demografskih vzorcev v EU s hitro starajočim se prebivalstvom še povečevale. Te bolezni zmanjšujejo kakovost življenja ljudi, vplivajo na pričakovano življenjsko dobo, povečujejo socialne in ekonomske neenakosti ter močno vplivajo na zdravstvene sisteme in gospodarstva držav članic, saj predstavljajo največji delež stroškov zdravstvenega varstva v državah OECD.

Evropski parlament je temu vprašanju namenil posebno pozornost. Povsem se strinjam, da je preventiva najučinkovitejši način za zmanjšanje pojavnosti nenalezljivih bolezni in zagotovitev dolgoročne vzdržnosti naših zdravstvenih sistemov. Številni dejavniki zdravja (na primer telesna dejavnost ali prehrana) in dejavniki tveganja (na primer uporaba tobaka ali škodljivo uživanje alkohola) so v različnih primerih teh bolezni enaki. Zato bom posebne izzive teh bolezni, če bom potrjen, obravnaval z medsektorskim pristopom k vseživljenjski preventivi, pri čemer bom gradil na obstoječih ukrepih za spodbujanje zdravja in preprečevanje bolezni. Ta medsektorski pristop bo najučinkovitejši način za spodbujanje učinkovitih in trajnostnih javnozdravstvenih ukrepov.

Glavni element tega medsektorskega pristopa bi moralo biti obravnavanje bolezni srca in ožilja. Te bolezni so glavni vzrok smrti ter glavni dejavnik slabega zdravja in invalidnosti v EU: bolezni srca in ožilja ter rak skupaj povzročijo več kot polovico prezgodnjih smrti v Evropi. Če bom potrjen, bom skušal delovati na podlagi obstoječih skupnih ukrepov z državami članicami, kot so skupni ukrepi na področju bolezni srca in ožilja ter sladkorne bolezni, ter podrobneje preučiti povezave z dejavniki zdravja, dejavniki tveganja in kroničnimi zdravstvenimi stanji, kot je debelost. Posebno pozornost bi morda lahko namenili izboljšanju preprečevanja in zgodnjega odkrivanja bolezni srca in ožilja. Da bi to dosegli, bi si lahko pomagali z izkoriščanjem vseh digitalnih zdravstvenih rešitev, vključno z umetno inteligenco, da bi bili pacienti v EU deležni koristi najnovejše tehnologije v smislu natančne diagnostike in zdravljenja.

Če bom potrjen, bom v tem okviru nadaljeval izvajanje evropskega načrta za boj proti raku. Boj proti tej bolezni je še vedno eden največjih izzivov našega časa, kot je ponovno izpostavil Evropski parlament v resoluciji leta 2022. Doslej je bilo izvedenih ali se izvaja več kot 90 % ukrepov iz načrta za boj proti raku. Vendar je treba izvajanje tega načrta in njegovih zelo ambicioznih ukrepov nadaljevati, in sicer v sodelovanju z vami, državami članicami in deležniki. Naslednje leto naj bi bila dokončana peta izdaja evropskega kodeksa proti raku, ki bo ljudi

opolnomočila za zmanjšanje individualnega tveganja za nastanek raka, še en ukrep pa bo evropska mreža celovitih onkoloških centrov, ki bo do leta 2028 povežala 100 večdisciplinarnih struktur, ki bodo upravljale vse vidike zdravljenja raka ter raziskav in specializiranega medicinskega usposabljanja na tem področju. Poleg tega naj bi se v podporo državam članicam pri izvajanju novih presejalnih metod, ki omogočajo zgodnje odkrivanje, ki lahko reši življenja, med letoma 2026 in 2028 objavile smernice in sheme zagotavljanja kakovosti za zdravljenje raka pljuč, prostate in želodca.

Če bom potrjen, bo moje delo pri oblikovanju celovitega pristopa k spodbujanju zdravja in preprečevanju bolezni tudi revizija zakonodaje o nadzoru nad tobakom na podlagi potekajoče ocene, kar je leta 2022 podprl Evropski parlament. Ena od točk ocenjevanja, ki je v teku, je uporaba novih tobačnih in sorodnih izdelkov, kot so elektronske cigarete, in zasvojenost z nikotinom. To je bistveno za boljšo zaščito otrok, mladih in državljanov na splošno pred negativnimi učinki teh izdelkov. Podprl bi tudi izvajanje predlaganega priporočila o okolju brez dima in aerosolov, ko ga bo Svet sprejel. Na splošno menim, da moramo razmisliti o tem, kako spremeniti dojemanje dejavnikov tveganja, vključno z alkoholom, in ekonomskih dejavnikov zdravja. Družbeni odnos je lahko ključno gonilo sprememb.

Cepljenje je eden najučinkovitejših in najcenejših preventivnih ukrepov. Če bom potrjen, bom v okviru pristojnosti Unije sprejel ukrepe proti napačnim informacijam in nezaupanju v cepljenje, spremljal precepljenost v državah članicah, podpiral kampanje cepljenja in državam članicam pomagal pri obvladovanju morebitnih izbruhov bolezni. Proučil bom, kako državam članicam pomagati pri premagovanju strukturnih ovir za cepljenje, in sicer od zmanjšanja stroškov in povečanja dostopa do cepiv do premagovanja upravnih ovir in spodbujanja uporabe elektronskih registrov. Nedavno sprejeto priporočilo Sveta o raku, ki ga je mogoče preprečiti s cepljenjem, bo denimo državam članicam v pomoč pri povečevanju precepljenosti proti humanim papilomavirusom pri deklisah in dečkih ter virusu hepatitisa B med prizadetimi skupinami prebivalstva. Izvajanje priporočila bo prineslo resnične spremembe.

Če bom potrjen, bom nadaljeval tudi delo na področju duševnega zdravja, ki je za naše državljane zelo pomembno. Že pred pandemijo COVID-19 je približno šestina ljudi v EU trpela za duševnimi težavami, kar je povzročilo stroške v višini 600 milijard EUR ali več kot 4 % našega BDP. Evropski parlament priznava, da je izboljšanje duševnega zdravja nujno z družbenega in gospodarskega vidika. Nameravam nadaljevati ukrepe iz sporočila o celovitem pristopu k duševnemu zdravju iz leta 2023. Izvajanje 20 vodilnih pobud je v teku ali pa je že zaključeno, vendar moramo še naprej sodelovati z državami članicami in deležniki. Pri celovitem pristopu k duševnemu zdravju je že močen poudarek na otrocih in mladih, med katerimi je vse več duševnih motenj: leta 2021 je imel vsak peti mladostnik duševne težave. Čeprav digitalni prehod seveda prinaša ogromne koristi, ne smemo spregledati njegovih negativnih posledic: potrebujemo varnejši in bolj zdrav digitalni prostor za otroke, ki bo obravnaval tveganja prekomerne prisotnosti na spletu in uporabe družbenih medijev, dostopa do nezakonitih ali neprimernih vsebin ter kibernetškega ustrahovanja. V političnih usmeritvah je poseben poudarek na tem področju. Sodeloval bom z izvršnim podpredsednikom oziroma izvršno podpredsednico za tehnološko suverenost, varnost in demokracijo, komisarjem oziroma komisarko za enakost ter komisarjem oziroma komisarko za medgeneracijsko pravičnost, mladino, kulturo in šport ter vodil vseevropsko preiskavo o širšem vplivu družbenih medijev na dobro počutje ljudi, s posebnim poudarkom na otrocih in mladih. Potrebujemo trdno dokazno podlago, na kateri bo možna razprava: začelo se je tudi delo v zvezi z naborom orodij za preventivo pri otrocih, ki bo v pomoč pri opredeljevanju in obravnavanju posledic preživljanja časa pred zasloni in uporabe družbenih medijev.

Kot sem podrobno pojasnil v odgovorih na vprašanji 9 in 3, bom, če bom potrjen, prednost namenil potekajočemu ocenjevanju regulativnega okvira za medicinske pripomočke in preučil morebitne zakonodajne spremembe, s katerimi bi zagotovili, da bo okvir podpiral inovacije in razpoložljivost pripomočkov za zagotavljanje visokokakovostne oskrbe pacientov, vključno z otroki. Pri tem bom preučil potrebo po zmanjšanju stroškov in upravnih bremen, zlasti za MSP.